

رهبر شهید قرآن را مهمترین منبع علم کلام می دانستند

رئیس مجمع عالی حکمت اسلامی دفتر کرمانشاه تاکید کرد: از منظر رهبر شهید انقلاب، ما باید منابع اصلی دین (یعنی قرآن) را در علم کلام محور قرار دهیم نه سلايق و عقاید شخصی که اندوخته ذهن این و آن است. قرآن کاملترین سندی است که می توان از آن بهره برد زیرا باطل در قرآن هیچ راهی ندارد و قرآن مایه روشنگری در همه چیز است.

رئیس مجمع عالی حکمت اسلامی دفتر کرمانشاه تاکید کرد: از منظر رهبر شهید انقلاب، ما باید منابع اصلی دین (یعنی قرآن) را در علم کلام محور قرار دهیم نه سلايق و عقاید شخصی که اندوخته ذهن این و آن است. قرآن کاملترین سندی است که می توان از آن بهره برد زیرا باطل در قرآن هیچ راهی ندارد و قرآن مایه روشنگری در همه چیز است.

ارسال/ رهبر شهید قرآن را مهمترین منبع علم کلام می دانستند به گزارش ایکننا، حجت الاسلام و المسلمین حسین صدیقی؛ رئیس مجمع عالی حکمت اسلامی دفتر کرمانشاه، شامگاه ۲۳ اردیبهشت ماه در نشست علمی «کلام قرآنی در اندیشه رهبر شهید» که از سوی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی برگزار شد، گفت: کلام هم وظیفه تبیینی و هم پاسخگویی به شبهات را دارد؛ بر این باوریم غایت اهداف علم کلام متناسب با اشخاص و افراد متنوع است و متکلم هم یک سری معرفت ها را نیاز دارد؛ برخی معرفت ها مانند قرآن و سنت، ثابت هستند و برخی معرفت ها مانند شناخت مسائل کلامی زبان و ... متحول و متغیر هستند.

وی افزود: پیش فرض هر نوع تبیینی فهم معارف اعتقادی است و فهم معارف اعتقادی نیاز به فقه العقیده و استنباط دارد که آن هم نیاز به میانی، منابع، روش و مدل ارائه دارد. در این میان این پرسش وجود دارد که کدام منابع معتبر هستند؟ پرسش دیگر اینکه روش استنباط کلامی چه تفاوت و تشابهی با روش استنباط فقهی دارد؟ و قرآن به عنوان منبع خاص برای فهم معارف اعتقادی چه نقشی دارد و آیا منبعیت دارد و چه جایگاهی در ایفای غایات و اهداف علم کلام دارد؟

استاد حوزه علمیه بیان کرد: کتب زیادی درباره رابطه علم کلام و قرآن نوشته شده است و رویکردهایی چون عقل گرایی، خردگرایی فلسفی و کلام اجتهادی و فلسفی، تفکیک و اعتزال نو و ... مطرح بوده است ولی متأسفانه به رویکرد قرآنی به عنوان رویکرد متمایز توجه کرده ایم.

صدیقی با بیان اینکه تفسیر با رویکرد کلامی هم در آثار کسانی چون استاد نجارزادگان وجود دارد، اضافه کرد: البته فضای کاری ایشان هم تفسیری است و آغاز رویکرد کلام قرآنی، کاری است که در مؤسسه نورالمجتبی انجام شده است. در فضای خارج از ایران هم برخی این دغدغه را دارند، مثلاً علم الکلام القرآنی از استادی در الجزایر، نحو العلم الکلام القرآنی هم توسط یکی از پژوهشگران عراقی مقیم سوئد مقاله در این باره نوشته است.

استاد حوزه با بیان اینکه آیا کلام قرآنی رویکردی از کلام است که تنها براساس قرآن دنبال پاسخ به شبهات و سؤالات است یا خیر؟ گفت: قطعاً این منظر باطل است ولی اینکه قرآن منبعی مهم در تبیین و پاسخ به سؤالات و شبهات و اثبات گزاره های علم کلام است بیشتر به تعریف علم کلام قرآنی سازگار است.

وی ادامه داد: ما با فرض اینکه بر مدار عقل حرکت هایی را شروع کرده ایم و حجیت پیامبر و قرآن و عقل ثابت شده است و به عنوان یک مسلمان در مقام کشف استدلالات قرآنی هستیم آیا خود قرآن این منبعیت را دارد یا خیر؟ آیا خدا دغدغه گفت و گو با منافق و مسلمان و مؤمن و کافر و ... دارد یا خیر؟ آیا خدا دغدغه توصیف صفات و اسماء خدا نیست و آیا ما نمی توانیم ویژگی هایی در کلام قرآنی بیابیم که اگر سراغ آن نرویم فهم کلامی ما دچار نقض خواهد شد؟

قرآن؛ بهترین منبع برای کلام

صدیقی بیان کرد: سنت پیامبر(ص) در آموزش دین، تعلیم کتاب بود؛ وجود تحلیل های بی نظیر از خدا هستی و انسان در قرآن، دریافت باورهای منظومه ای از قرآن، اینکه تبیین بهتر برخی مفاهیم کلامی با خود قرآن امکانپذیر است مثلاً آیا افعال زشت و ناروا باید به فاعل آن فعل نسبت داده شود یا خیر؟ همه نشان از ظرفیت کلامی بالای قرآن است، قرآن در سوره اسراء بحث شر را تبیین و فرموده است که امداد خدا مختص به خیر یا شر نیست و هر دو از مدد الهی برخوردار هستند.

رئیس مجمع عالی حکمت اسلامی دفتر کرمانشاه با بیان اینکه کلام قرآنی نقش مؤثر در تعامل مذاهب اسلامی دارد زیرا قرآن، منبع مشترک است، اضافه کرد: کلام قرآنی به شبهات برآمده از بهائیت و وهابیت هم پاسخ می دهد.

استاد حوزه علمیه با بیان اینکه در مورد رهبر شهید دو کتاب یکی طرح اندیشه اسلامی در قرآن و دیگری توحید، نفی عبودیت غیرخدا برای بحث ما بسیار مهم است که بنده مطالبی را با محوریت کتاب طرح اندیشه اسلامی در قرآن تقدیم می‌کنم، تصریح کرد: ایشان در مقدمه کتاب فرمودند قرآن، سند قاطع و تغییرناپذیر اسلام در بیشترین موارد سهمی در روشنگری و راهگشایی نیافته است و به جای آن دقت و تعمقات شبه عقلی و روایات و منقولات ظنی، میدان دار بوده اند لذا تفکرات اعتقادی جدا از قرآن و بی اعتنا به آن شکل گرفته است. این دیدگاه ایشان تبیینی بر ضرورت کلام قرآنی است.

وی تاکید کرد: ایشان تاکید دارند همین بی تفاوتی و احساس بی نیازی و نومیدی از امکان استفاده صحیح از قرآن سبب شده است تا تفکر در قرآن جای خود را به قرائت و تلاوتی سطحی و ثواب دنیوی داده است و این کتاب دستمایه عوام فریبی برای برخی شده است.

کاملترین سند

صدیقی اظهار کرد: ایشان نتیجه می‌گیرند که ما باید منابع اصلی دین (یعنی قرآن) را محور قرار دهیم نه سلايق و عقاید شخصی که اندوخته ذهن این و آن است. قرآن کاملترین سندی است که می‌توان از آن بهره برد زیرا باطل در قرآن هیچ راهی ندارد و قرآن مایه روشنگری در همه چیز است.

وی افزود: فرموده اند که این سخنرانی‌ها (موجود در کتاب طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن) کوشیده شده است تا اندیشه اسلامی در خلال آیات قرآن جست و جو شود. این سخنرانی‌ها حدود ۵۰۰ بار ارجاع به آیات قرآن دارد که اگر موارد تکراری را برداریم به ۳۰۰ آیه از ۵۵ سوره قرآن استناد شده است یعنی ایشان از نیمی از آیات قرآن و ۴۴ روایت استفاده کرده است تا اندیشه و نظریه منسجم خود را بیان کند.

صدیقی با اشاره به برخی ویژگی‌های رویکرد کلام قرآنی، تصریح کرد: تلاش برای اثبات اعتقادات بر مبنای قرآن، آسیب شناسی فهم یک معنا بدون توجه به لوازم آن از جمله این رویکردها است. ایشان در فضای کلام قرآنی دغدغه دارد که مردم باید بتوانند اعتقادات را هم در پرتو آیات قرآن دریابند و تلاش می‌کنند تا یافته‌ها را با خود فرد مانوس کنند که نوعی کلام آموزی است زیرا فرد باید بفهمد و به معرفت برسد.